

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610- 144
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

14.11.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 16/10/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1513245 sayılı yazınız.
b) 16/10/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1513275 sayılı yazınız.
c) 17/10/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1514450 sayılı yazınız.
ç) 22/10/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1515486 sayılı yazınız.
d) 23/10/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1518331 sayılı yazınız.

7/17230
7/17239
7/17385 } GK 26
7/17393
7/17531
7/18039
7/18051
7/18052 } GK 28
7/18064
7/18067
7/18302 } GK 29
7/18303

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç-d)'de kayıtlı yazıyla iletilen Aydın Milletvekili Süleyman BÜLBÜL'ün 7/17230, Eskişehir Milletvekili Utku ÇAKIRÖZER'in 7/17239, İstanbul Milletvekili Kezban KONUKÇU'nun 7/17385, Şırnak Milletvekili Nevroz UYSAL ASLAN'ın 7/17393, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut TANAL'ın 7/17531, Muş Milletvekili Sümeyye BOZ'un 7/18039, Şanlıurfa Milletvekili Ferit ŞENYAŞAR'ın 7/18051, Tekirdağ Milletvekili Selcan TAŞÇI'nın 7/18052, İstanbul Milletvekili Çiçek OTLU'nun 7/18064, Çanakkale Milletvekili Rıdvan UZ'un 7/18067, Mersin Milletvekili Gülcan KIŞ'ın 7/18302 ve Gaziantep Milletvekili Melih MERİÇ'in 7/18303 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (16 Sayfa)

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/18302
GK 29

MERSİN MİLLETVEKİLİ GÜLCAN KIŞ'IN 7/18302 ESAS NUMARALI YAZILI SORU
ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Mesleki Eğitim Merkezi (MESEM) kökleri Anadolu da 11. yüzyıldan 15. yüzyıla kadar sanat, ticaret ve ekonomi alanlarında ışık tutan esnaf ve sanatkâr kurumu niteliğindeki Ahilik kültürüne dayanan iş yeri tabanlı mesleki eğitimi öne çıkaran bir programdır. Cumhuriyet sonrası çıraklık eğitimine ilişkin ilk yasal düzenleme 1977'de 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu ile yapılmış, 1986'da çıkarılan 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esaslar belirlenmiştir. Çıraklık eğitimi, 02.12.2016 tarihli ve 6764 sayılı Kanun ile zorunlu örgün ortaöğretim kapsamına alınmıştır. 1977 yılından bugüne mesleki eğitim merkezleri bir mesleki ve teknik eğitim program türü olarak uygulanmaya devam etmektedir.

Mesleki eğitim merkezi programı, örnekleri farklı ülkelerde de bulunan iş yeri tabanlı mesleki eğitim programı olarak uygulanmaktadır. Bu programda öğrenciler teorik eğitimlerini okulda pratik eğitimlerini ise işletmelerde usta öğretici gözetiminde ve koordinatör öğretmenlerin kontrolünde belirli bir program dâhilinde almaktadırlar. Mesleki eğitim merkezi programının işletmeler ile kurulmuş olan organik bağı ve iş birliği neticesinde öğrencilerin mesleki bilgi, beceri ve yetkinliklerinin gelişmesine büyük ölçüde olumlu etkisi olduğu değerlendirilmektedir.

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ve Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği hükümlerine göre öğrencilere mesleki eğitim yaptırmak için işyerinde usta öğretici bulunması şarttır. Öğrenciler, usta öğretici gözetiminde ve bir program dâhilinde işletmede beceri eğitimi alırlar. Öğrencilerin işletmede aldıkları beceri eğitimlerinin müfredata uygunluğu, görevlendirilen koordinatör öğretmenler tarafından düzenli olarak kontrol edilmektedir. Aynı yönetmelik hükümlerine göre il, ilçe ve okullarda kurulan işletme belirleme komisyonları beceri eğitimi yapılacak işletmelerin uygunluğunu değerlendirmektedir.

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun "Denetleme ve ceza" başlıklı 41'inci maddesinde "*Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan mesleki eğitim, öğrencilerin bu eğitiminden sorumlu işletmelerin bağlı olduğu oda veya birliklerin temsilcilerinin katılımı ile Bakanlıkça; iş ortamı, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sağlık şartları bakımından ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir. Denetimle ilgili raporlar valiliğe verilir. Raporlarda belirtilen hususlar valilikçe değerlendirilir ve gereği yapılır.*" hükmü yer almaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerimizin işletmelerde mesleki eğitim/staj faaliyetlerinde iş sağlığı ve güvenliği hususunda gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Bakanlığımızca 02.02.2024 tarihli 95718711 sayılı ve 2024/36 No'lu Genelge ile okullarda ve işletmelerdeki iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin artırılması, iş yerlerinin beceri eğitimi için öğrenci göndermeye uygun olup olmadığının ilgili komisyonlar tarafından yeniden kontrol edilmesi ve uygun şartları sağlamayan iş yerlerine beceri eğitimi için öğrenci gönderilmemesi talimatı verilmiştir.

İş kazası geçiren çocukların yasal haklarını talep etme konusunda herhangi bir engel bulunmamaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "Alan/bölüm, atölye ve laboratuvar şeflerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 85. maddesinin (j) fıkrasında yer alan "*İş kazası veya kişi alan/bölüm, atölye, laboratuvar ya da iş ekipmanını*

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

*zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olayların meydana gelmesi durumunda, usulüne uygun olarak rapor hazırlayıp yazılı olarak müdüre bildirir.” hükmü kapsamında kazaların bildirilmesi gerekmektedir. İş kazası ve meslek hastalıklarının Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirim, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Sosyal Güvenlik Kurumu mevzuatına göre yapılmaktadır. Öğrenciler, işletmelerde mesleki eğitim/staj uygulamasına başlamadan önce işletmede yapılacak mesleki eğitimin/stajın esaslarını düzenlemek amacıyla *İşletmelerde Mesleki Eğitim/Staj Sözleşmesi* işletme, veli ve okul müdürü tarafından imzalanmaktadır. Söz konusu sözleşmede, iş kazası ve meslek hastalığı durumunda yapılacaklar, öğrencinin izin, ücret ve sigortalılık bilgileri, öğrencinin devam ve disiplin durumu, tarafların görev ve sorumluluklarına ilişkin bilgiler yer almaktadır. Mesleki Eğitim Merkezi Programı kapsamında, 2024 yılı Kasım ayına kadar 5’i ölümlü 31 iş kazası yaşanmıştır.*

Ülkemizin nitelikli iş gücü ihtiyacı çerçevesinde öğrencilerin ilgi, istek, yetenek ve kişilik özelliklerinin ortaya çıkarılması, başarılı ve mutlu olabilecekleri bir mesleği seçmeleri için meslekler hakkında bilgilendirilmeleri, eğitim sistemi ile çalışma hayatı arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi ülkemiz insan kaynağının geliştirilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda Mesleki eğitim merkezleri, ülkemizin meslek sahibi insan ihtiyacını karşılayabilmek adına çalışmalarını sürdürmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) 138 No’lu Asgari Yaş Sözleşmesi’nin 6’ncı maddesinde yer alan *“Bu sözleşme, çocuklar ve gençler tarafından genel, mesleki ve teknik eğitim için okullarda ve diğer eğitim kuruluşlarında yapılan işlere veya yetkili makamın varsa ilgili işçi ve işveren örgütlerine danışarak belirlediği koşullara göre işyerlerinde en az 14 yaşındaki kişilerin yaptıkları ve esas olarak bir okul ya da bir eğitim kuruluşunun sorumlu bulunduğu bir eğitim veya öğretim kursunun, yetkili makam tarafından onaylanmış olup büyük ölçüde veya tamamen bir işyerinde yürütülen bir eğitim programının veya eğitim veya meslek seçimini kolaylaştırmak amacıyla hazırlanmış bir yönlendirme ya da rehberlik programının ayrılmaz parçası olan işlere uygulanmaz.”* hükmü ile asgari sözleşmenin asgari yaşa ilişkin hükümlerinin mesleki eğitimin ayrılmaz bir parçası olan işlerde uygulanmayacağını ortaya koymaktadır.